

СТАН ФЕРМЕНТНОЇ ЛАНКИ АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ ЗА УМОВ ГОСТРОГО ОТРУЄННЯ ПАРАЦЕТАМОЛОМ У ЩУРІВ РІЗНОГО ВІКУ

©Х. В. Погорецька

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського»

Серед чинників, що спричиняють токсичне ураження організму людини, чільне місце займає необґрунтоване, а часто і безконтрольне використання медикаментозних засобів. Основним бар'єром, який нейтралізує токсичні сполуки, є печінка, тому актуальним є вивчення механізмів її токсичного ураження.

Одним з найбільш вживаних медикаментозних засобів в Україні та світі є парацетамол (ацетамінофен), який вважається найбільш безпечним серед обширної групи засобів з анальгетичною/антипіретичною дією. Разом з тим відомо, що токсичні метаболіти парацетамолу утворюються внаслідок його метаболічної трансформації ферментами цитохром Р450-залежної монооксигеназної системи. Активність цих ферментів різна у різні вікові періоди, тому ми поставили собі за мету вивчити вплив парацетамолу на стан ферментної ланки антиоксидантної системи у щурів різного віку.

Гостре токсичне ураження викликали шляхом введення білим щурам-самцям різного віку – статевонезрілим (молодим, віком 3 місяці), статевозрілим (дорослим, віком 6–8 місяців) і старим (віком 18–24 місяці) субстанції парацетамолу в дозі 1250 мг/кг у вигляді суспензії у 2 % розчині крохмалю протягом 2-ох діб.

Нами встановлена наявність вікових відмінностей дії парацетамолу на показники ферментної ланки антиоксидантної системи. Зокрема, активність супероксиддисмутази в крові на 1-шу добу після останнього введення парацетамолу у молодих тварин становила 59,3 % від норми, статевозрілих – 77,4 %, а старих – 32,4 %, а до 5-ої доби показники становили відповідно 82,2 %, 46,8 % і 31,1 %. Ще більшого пригнічення зазнавала каталазна активність крові і становила на 1-шу добу у дорослих тварин 66,7 % від інтактних, молодих – 67,4 %, старих – 34,2 %, а на 5-ту відповідно 50,1 %, 40,4 % і 31,1 %. Аналогічних змін зазнавала концентрація основного антиоксиданта плазми крові – церулоплазміну. Вона достовірно знижувалась і становила відповідно 74,9 % у дорослих, 71,1 % у молодих і 42,4 % у старих тварин. До 5-ої доби вміст церулоплазміну становив відповідно 58,3%, 46,2 і 38,8 %.

Якщо провести розрахунок відносно статевозрілих тварин, то можна констатувати, що показники молодих і старих тварин достовірно відрізняються від аналогічних показників дорослих тварин.

Ці дані свідчать, що існують вікові особливості впливу парацетамолу на показники ферментної ланки антиоксидантної системи.

ФАРМАКОНАГЛЯД ЯК ДЕРЖАВНА СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ БЕЗПЕЧНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

©К. А. Посохова, О. М. Олещук

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського»

Фармаконагляд – державна система збирання, наукової оцінки та контролю інформації про побічні реакції лікарських засобів в умовах їх звичайного застосування з метою прийняття відповідних регуляторних рішень щодо зареєстрованих в країні лікарських засобів (наказ МОЗ України № 898). Нормативна база здійснення фармаконагляду в Україні: Закон України «Про лікарські засоби» 1996 р., зі змінами і доповненнями – 1998 р., Накази МОЗ України № 898 від 27.12.2006 р., № 531 від 24.07.2009 р., № 654 від 01.09.2009 р., № 736 від 31.08.2010. У Тернопільській області із 128 закладів

охорони здоров'я тільки 28 надають карти-повідомлення про побічні реакції лікарських засобів (21,8 %), що є вкрай недостатнім. Часто подаються неякісно оформленні вищезазначені карти-повідомлення. Типовими є такі помилки, які виявляються при аналізі: відсутність відповідності між початком лікування та виникненням ПР (ПР не може виникати раніше, ніж розпочато застосування ЛЗ); неадекватність патологічного стану пацієнта та способу введення ЛЗ для корекції ПР; невідповідність способу введення ПЛЗ і його лікарської форми (таблетки не уводяться парентераль-

Матеріали науково-практичної конференції «Актуальні питання патології за умов дії надзвичайних факторів» но); зазначення стану пацієнта, пов'язаного з основним захворюванням, а не наслідком ПР (пацієнт знаходився на лікарняному чи був госпіталізований, а не ПР викликала госпіталізацію чи тимчасову непрацездатність); не зазначаються дати відміни супутніх ЛЗ; невідповідність між клінічним діагнозом та показаннями до застосування; використовуються карти-повідомлення старого взірця. Термі-

ни подання інформації про побічну реакцію лікарських засобів: тяжкі побічні реакції – не пізніше 48 годин з моменту розвитку, решта – протягом 15 днів з моменту розвитку.

Отже, ретельне проведення практичними лікарями моніторингу побічних реакцій лікарських засобів сприятиме безпечній фармакотерапії.

ВПЛИВ КОМБІНОВАНОГО ЗАСТОСУВАННЯ L-АРГІНІНУ-L-ГЛУТАМАТУ І АМІНОГУАНІДИНУ НА СТАН НИРОК ПРИ ГОСТРОМУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ПЕРИТОНІТІ

©К. А. Посохова, В. В. Черняшова

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського»

Дослідження проводили на білих нелінійних статевозрілих щурах-самцях. Перитоніт моделювали внутрішньоочеревинним одноразовим введенням 5 % калової суміші. L-аргініну-L-глутамат (45 мг/кг маси) і аміногуанідин (10 мг/кг маси) вводили внутрішньоочеревинно за 30 хв до і через 12, 24 та 36 год після моделювання патології. У гомогенатах нирок визначали: вміст ТБК-активних продуктів (ТБП), гідроперекисів ліпідів (ГПЛ), кількість відновленого глутатіону (ВГ), стабільного метаболіту NO нітрит-аніону (NO₂⁻), активність супероксиддисмутази (СОД), каталази (КТ), сукцинатдегідрогенази (СДГ), цитохромоксидази (ЦХО). У сироватці крові визначали вміст сечовини і молекул середньої маси (МСМ₁, МСМ₂).

Встановлено, що при перитоніті у гомогенатах нирок зростає вміст ГПЛ та ТБП відповідно на

68 і 66 %. Це поєднується із зростанням у сироватці крові МСМ₁ і МСМ₂ на 64 і 60 % і вмісту сечовини на 43 %. При цьому знижується активність СОД і КТ на 44 і 40 % та активність СДГ і ЦХО на 37 і 11 %. Вміст NO₂⁻ зменшується на 38 % і ВГ на 37 %.

Комбіноване введення L-аргініну-L-глутамату (LALГ) і аміногуанідину (АГ) супроводжується зменшенням кількості ГПЛ і ТБП (на 12 і 16 %), зниженням кількості МСМ₁ і МСМ₂ (на 20 і 15 %), збільшенням активності СОД і КТ на – 45 і 20 %, СДГ і ЦХО на – 18 і 15 %, зростанням вмісту NO₂⁻ на 27 % і ВГ на 14 % та вмісту сечовини на 15 %.

Отже, при поєднаному застосуванні LALГ і АГ проявляють лікувально-профілактичну активність, покращуючи стан нирок при експериментальному перитоніті.

ЗМІНИ СТРУКТУРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СТІНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ ТОКСИЧНОМУ УРАЖЕННІ ПЕЧІНКИ

©А. М. Пришляк, М. С. Гнатюк

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського»

Сьогодні дослідники все частіше використовують морфометричні методи дослідження, які дозволяють кількісно оцінити зміни в клітинах, тканинах, органах при різних патологічних та фізіологічних станах і логічно пояснити їх.

Метою дослідження було встановити та проаналізувати зміни структурної організації стінки товстої кишки при ураженні печінки у білих щурів-

самців, які досліджували на 2, 7 та 14 добу токсичного гепатиту.

Структурні зміни стінки товстої кишки білих щурів-самців при токсичному гепатиті вивчалися за допомогою морфометричних методів дослідження.

Нами встановлено, що при токсичному гепатиті в патологічний процес втягується також товс-